

Asia: VN/36541/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi poliisilain 5 a luvun (siviilitiedustelu) muuttamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Telia Finland Oyj – Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi poliisilain 5 a luvun (siviilitiedustelu) ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

1. Yleistä

Telia pitää kansallisen turvallisuuden ja siviilitiedustelun toimintaedellytysten kehittämistä tärkeänä ja esityksen tavoitteita pääosin perusteltuina.

Säätelyn tulee kuitenkin olla teleyrityksille ennakoitavaa, täsmällistä ja oikeasuhtaista, ja sen tulee turvata viestintäverkkojen ja -palvelujen käytettävyys, eheys, kyberturvallisuus sekä asiakkaiden luottamus.

Lisäksi säätelyn tulee täyttää perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset.

Telia korostaa, että poliisilain 5 a luvun, siviilitiedustelulain, sotilastiedustelulain sekä rikostiedustelua koskevan säätelyn muodostaman kokonaisuuden tulee olla keskenään johdonmukainen, selkeä ja toimiva. Yritysten velvollisuudet, vastuunjako, korvausperiaatteet ja menettelyt tulee yhtenäistää.

Tämän lausunnon ohella Telia yhtyy tarkempien perustelujen osalta FiCom ry:n lausunnossa esitettyihin näkemyksiin ja perusteluihin.

2. Yritysvaikutukset ja verkon toiminnan turvaaminen

Ehdotetut toimivaltuudet voivat kohdistua teleyritysten verkkoihin, järjestelmiin ja kriittisiin tuotantoympäristöihin.

Toimenpiteet tulisi toteuttaa siten, että niistä ei aiheudu:

- havaittavaa hidastumista, kapasiteettivaikutuksia tai pakettihävikkiä,
- valvonta- tai suojausjärjestelmien poikkeamahavaintoja,
- automaattisia suojatoimenpiteitä tai vianselvitykseen johtavia prosesseja.

Tämä edellyttää ennakkollista suunnittelua, testausta ja teknistä koordinointia viranomaisen ja teleyrityksen välillä.

3. Ilmoitusvelvollisuus ja läsnäolo-oikeus

Teleyritykselle tulisi säätää nimenomainen oikeus saada tieto sen verkkoon, järjestelmiin tai tiloihin kohdistuvista toimenpiteistä sekä oikeus olla läsnä niitä toteutettaessa.

Ilmoitusvelvollisuuden ja läsnäolo-oikeuden tarkoituksena on pyrkiä varmistamaan, ettei toimenpiteistä aiheudu esimerkiksi:

- verkon käyttövarmuuden tai kyberturvallisuuden heikentymistä,
- asiakas- tai valvontajärjestelmien hälytyksiä,
- vianselvitysketjuja tai SLA-seuraamuksia.

Teleoperaattorin ja toimeenpanevan viranomaisen on sovittava toimijakohtaisesti toteutettavista teknisistä menettelyistä, jotta toimenpiteet eivät vaaranna verkkoa tai toimenpidettä.

4. Vastuunjako ja vastuuvapaus

Lakiin tulisi sisällyttää selkeät säännökset vastuunjaosta.

Teleyritykselle tulisi säätää nimenomainen vastuuvapaus kaikissa tilanteissa, joissa haitta johtuu viranomaisen toimenpiteistä. Nimenomaisen vastuuvapauden tulisi kattaa:

- viranomaisen toimenpiteistä aiheutuvat häiriöt, viiveet ja palvelupuutteet,
- SLA-seuraamukset ja kolmansille aiheutuvat vahingot,
- tilanteet, joissa teleoperaattori näyttäytyisi teknisesti toiminnan lähteenä,
- mahdolliset kybervastatoimet tai muut riskit, jotka johtuvat viranomaisen toiminnasta.

Viranomaisen tulee vastata liityntäpisteiden rakentamisesta, ylläpidosta ja mahdollisista va-hingoista aiheutuvista kustannuksista siltä osin kuin ne johtuvat viranomaisen toimista.

5. Toiminnan lähteenä näyttäytymisen riski

Viranomaistoimenpiteet voivat johtaa siihen, että teleyritys näyttäytyy ulkopuolisille toiminnan lähteenä.

Tämän vuoksi teleyritykselle tulisi säätää nimenomainen vastuuvapaus ja viranomaiselle velvollisuus suojata teleyritystä mahdollisilta vastatoimilta. Lisäksi viranomaisella tulisi olla velvollisuus toimittaa teleyritykselle riittävät tiedot, jotta tämä voi täyttää häiriönhallinta- ja tietoturvavelvoitteensa ilman, että toiminta paljastuu.

6. Kustannusten täysimääräinen korvaaminen

Viranomaisten avustamisesta teleyritykselle aiheutuvat kustannukset tulisi korvata investointi ja ylläpitokustannusten lisäksi täysimääräisesti myös henkilötyökustannusten osalta.

Korvauksen tulisi kattaa vähintään:

- suunnittelu-, testaus- ja käyttöönotto kustannukset,

- valvonta-, päivystys- ja turvallisuusjärjestelyt,
- verkkomuutokset, häiriöselvitykset ja ilmoitukset.

7. Tietojen minimointi

Teleyrityksen avustamisen tulisi rajoittua teknisiin ja välttämättömiin järjestelyihin, eikä yritykselle tule paljastua tiedustelun kohdetta tai sisältöä koskevia tietoja. Teknisten liityntöjen ja toteutustapojen tulisi olla suunniteltuja siten, ettei toimenpiteen tavoitetta tai kohdetta voida päätellä verkon näkökulmasta.

8. Yhteenveto

Telia pitää esityksen tavoitteita kannatettavina, mutta katsoo, että sääntelyä tulee täsmentää erityisesti teleyritysten oikeuksien, teleyritysten ja viranomaisen vastuunjaon ja teleyritysten avustamisvelvollisuuksista aiheutuvien kustannusten korvaamisen osalta.

Enäjärvi Mika
Telia Finland Oyj